

[Tredje næstformand]

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et udvalg til undersøgelse af de mindre virksomheders problemer

[Af Fogh Rasmussen (V) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 56. Fremsat 29/1 80).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Industriministeren (Erling Jensen):

Der har gennem en årrække været stor interesse her i tinget for de mindre virksomheders forhold. Vi har stort set i hver samling haft en debat om dette emne på grundlag af forespørgsler eller beslutningsforslag, som forskellige partier i tur og orden har fremsat. De skiftende regeringer har hver gang hilst disse initiativer til en sådan debat velkomne, og det samme vil jeg også gerne gøre ved denne lejlighed.

Jeg ved, der er bred forståelse her i tinget for de mindre virksomheders betydning i og for dansk erhvervsliv, og at der er en positiv holdning til en samfundsmæssig indsats, for at vi bedst muligt kan drage nytte af de mindre virksomheders fortrin og stærke sider og samtidig kan søge at afhjælpe nogle af de svage sider, de jo også har, og som medvirker til, at de mindre virksomheder i visse henseender kan have svært ved at klare sig i den internationale konkurrence.

Regeringen er helt opmærksom på disse forhold. Der gøres løbende en væsentlig indsats på mange fronter for at følge denne positive holdning til de mindre virksomheder op gennem praktiske foranstaltninger. Gennem de erhvervsfremmende ordninger, der er iværksat til bistand for vore byerhverv, sættes der ind både med gunstige anlægsfinansieringsordninger og på eksportområdet, hvor der nu gøres en særlig indsats specielt for at

inddrage de mindre virksomheder under udnyttelsen af disse ordninger.

Størstedelen af den bistand, der ydes i form af konsulentaktivitet og anden teknologisk service, og en væsentlig del af støtten til produktudvikling går ligeledes til mindre virksomheder, og der iværksættes stadig nye foranstaltninger under vore ordninger med dette specielle sigte. Et af de mest aktuelle eksempler herpå er den udbygning af de regionale teknologiske informationscentre, som teknologirådet nu har fået bevillingsmæssige muligheder for at gennemføre. Denne nye form for decentraliserede servicetilbud blev i øvrigt introduceret på baggrund af en af vore tidligere drøftelser her i folketinget om de mindre virksomheders forhold.

I den debat, vi i dag skal have om de mindre virksomheder, er der det nye, at det denne gang ikke drejer sig om forslag til konkrete foranstaltninger, men om iværksættelse af et både bredt og dybtgående udredningsarbejde om de mindre virksomheders betydning og arbejdsvilkår, et arbejde, som i løbet af et par år tænkes at munde ud i forslag til løsning af de problemer, udredningen måtte afdække.

Regeringen vil gerne overveje dette forslag i en positiv ånd, og jeg vil gerne i denne forbindelse fremhæve to ting, som også forslagsstillerne har været opmærksomme på.

For det første foreslår de ikke, at der umiddelbart her og nu skal nedsættes et udvalg, hvis arbejdsopgaver vi ikke har haft ordentlig tid til at gennemtænke og drøfte med bl. a. de erhverv, der er tale om. Nej, man foreslår direkte, at vi tager os tid til dette, så den endelige beslutning kan træffes i løbet af første halvår 1980.

For det andet ønsker man ikke at stille alle yderligere bestræbelser til fordel for de mindre virksomheder i bero, til udvalgsarbejdet er tilendebragt, således at alle nye initiativer sættes i stå i det næste par år med henvisning til, at nu må vi først afvente udvalgets forslag.

Når jeg lægger særlig vægt på disse to ting, hænger det ikke mindst sammen med de planer, jeg for tiden arbejder med, og som jeg allerede har orienteret om under en forespørgselsdebat her i tinget forleden. Det er som nævnt regeringens hensigt i løbet af de nærmeste måneder at fremlægge et erhvervspolitisk program med sigte på at tilrettelægge

[Industriministeren]

den langsigtede erhvervspolitik, der hænger naturligt sammen med den politik, vi i øvrigt lægger frem både på det økonomiske og på andre relevante områder.

Med den betydning, de mindre virksomheder har i den samlede danske erhvervsstruktur, er det vanskeligt at forestille sig, at det erhvervspolitiske program, vi arbejder med, ikke skulle komme til at omfatte forslag, der berører de mindre virksomheders forhold, og det er ikke sikkert, at disse foranstaltninger bør afvente resultater af et længerevarende udvalgsarbejde.

Dertil kommer, at jeg selvsagt under udarbejdelsen af dette program vil have behov for kontakter med de organisationer, der repræsenterer byerhvervene og deres medarbejdere. Det vil være naturligt i forbindelse hermed at drøfte, i hvilket omfang der er behov for umiddelbart at tage nye initiativer, og i hvilket omfang der findes behov for at afklare forskellige problemer nærmere gennem et udvalgsarbejde.

Jeg vil derfor gerne modtage det fremsatte forslag i en positiv ånd, men jeg vil nødig på stående fod binde mig til den nærmere udformning af mandatet for et udvalg, hvis nedsættelse og opgaver vi er enige om at overveje nærmere i løbet af foråret, således at vi bl. a. kan tage hensyn til de beslutninger, der i øvrigt måtte blive truffet på det erhvervspolitiske område i løbet af de nærmeste måneder.

Kelm-Hansen (S):

Der er sket en betydelig fornyelse i dansk erhvervsliv gennem de sidste 30-40 år, ikke mindst inden for fremstillingsvirksomhederne. Det skyldes dels den teknologiske udvikling, hvor vi har fået en række produktioner, der slet ikke eksisterede i 1940'erne, dels den handelspolitiske udvikling, der har givet os adgang til nye, store markeder, som har været en forudsætning for den industrielle vækst. Men det har været karakteristisk, at vi har opretholdt en erhvervsstruktur med et overvældende antal små og mellemstore virksomheder, hvorved vi adskiller os fra de fleste andre lande i Europa. Dette har nu og da givet anledning til bekymring i retning af, at denne struktur ikke ville kunne opretholdes i det noget barskere erhvervsklima, som i kraft af den internationale udvikling er skyllet ind

over os – og hvor det nu ser ud til, at det er noget, vi bliver nødt til at leve med i adskillige år.

Denne bekymring er bl. a. kommet til udtryk i den rapport, som konsulentfirmaet T. Bak-Jensen har udarbejdet for teknologirådet. Rapporten indeholder nogle temmelig dystre forudsigelser om, hvordan de små og mellemstore fremstillingsvirksomheder vil blive underkastet en strukturændring, på samme måde som vi har oplevet det i detailhandelen i de sidste årtier.

Nu er det ikke første gang, man i erhvervslivet oplever mørke profetier. I slutningen af 1960'erne skrev man om, hvorledes møbelindustrien var ude i sin døds kamp. Alligevel har vi dog set, hvorledes møbeleksporten er steget igen og igen lige siden, og at der stadig er blevet etableret nye virksomheder. Den håndværkerkommission, som afgav betænkning i 1969, så også ret mørkt på fremtidsudsigterne, uden at det dog kom til at gå helt så galt, som man dengang troede.

Alligevel kan der være god grund til villigt at overveje det af venstre fremsatte forslag. De små og mellemstore virksomheder er et overordentlig vigtigt element i dansk samfundsliv, økonomisk, socialt og kulturelt. Alle erkender, at der ligger hårde tider foran os, som meget nødig skulle resultere i, at den nuværende struktur ødelægges.

I tilgift til den barskere konkurrence, som danske virksomheder vil møde på deres traditionelle markeder, vil vi desuden i stigende omfang møde kravet fra den tredje verden, kravet om, at der skal være plads til deres produkter, også på vort eget hjemmemarked. De internationalt anerkendte krav er som bekendt, at u-landene ved årtusindskiftet skal producere 25 pct. af verdens industriproduktion mod 7-8 pct. i øjeblikket. Realiseringen af dette krav, som også er et led i udviklingen mod den såkaldte nye økonomiske verdensorden, vil også komme til at indvirke på vort hjemlige erhvervsliv. Derfor er det også af den grund vigtigt, at vi i tide overvejer, hvilke tilpasninger, ændringer og nytænkninger det bliver nødvendigt at gennemføre i løbet af 1980'erne og længere frem.

Vi har mærket os, at beslutningsforslaget er så blødt formuleret, at der ikke i dag skal tages endelig stilling til mandatet for det foreslåede udvalg. Det giver mulighed for en

[Kølm-Hansen]

nærmere overvejelse, som den socialdemokratiske gruppe meget gerne vil deltage i.

Kjelgaard (KF):

Vi har sympati for det af venstre fremsatte forslag til folketingsbeslutning, selv om vi hellere havde set det udmøntet i konkrete forslag. De mindre virksomheders problemer har altid ligget det konservative folkeparti stærkt på sinde.

Der er i Danmark ca. 400.000 selvstændigt erhvervsdrivende, det er fortrinsvis mindre virksomheder, forretningsdrivende, håndværkere osv. Mange af disse virksomheder er grundlaget for de større, f. eks. er håndværkere ofte underleverandører til større virksomheder, som dermed kan spare udgifter til en finere produktion, der ellers kunne medføre en fordyrelse af det færdige produkt fra den store virksomhed.

De små erhvervsvirksomheder har haft mange vanskeligheder at kæmpe med i adskillige år. Strukturændringer og udvidelsen af en række samfundsaktiviteter har ramt hårdt. Men samfundet har en dobbelt interesse i at bevare de mindre virksomheder. Det betyder ikke, at staten skal gribe ind i konkurrencen, men det betyder, at staten i hvert fald skal undlade at lave ulykker over for erhvervslivet. Administrativt og skattemæssigt er der gennem mange år taget for lidt hensyn til virksomhederne.

Folketinget har beskæftiget sig med forskellige forslag om at forbedre forholdene. Kun én gang er der foretaget en samlet aktion. Det var, da det konservative folkeparti opstillede et 14 punkts program for en forbedring af de mindre virksomheders vilkår. Endnu har man kun fået enkelte punkter gennemført, men mere vil forhåbentlig vinde flertal i den kommende tid; det er ganske enkelt nødvendigt. Tiden tillader mig desværre ikke at gå i detaljer med de resterende, ikke gennemførte af de 14 punkter, men jeg er overbevist om, at den kortlægning, vi her opfordrer regeringen til at foretage, vil kunne resultere i en række forslag, der til forveksling vil ligne det konservative folkepartis 14 punkts program for nogle få år siden.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at nedsættelsen af et udvalg til at kulegrave problemerne ikke må bevirke, at eventuelle lovforslag eller løsninger på problemerne stilles i

bero, til udvalget har afgivet sin betænkning. Der er behov for en hurtig indsats på en række områder, hvorfor vi fortsat vil arbejde med problemerne og fremsætte vore forslag til løsning af dem – gerne i samarbejde med venstre, der tilsyneladende nu er ved at få den samme interesse for de mindre virksomheders vilkår.

Askjær Jørgensen (FP):

Fremskridtspartiet kan ikke tiltræde venstres forslag. Det udvalg, der skal skrive betænkninger om erhvervslivets forhold, er naturligvis folketingets erhvervsudvalg, og det udvalg er for længst nedsat og i funktion.

Fremskridtspartiet kan heller ikke tiltræde, at erhvervslivets alvorlige problemer skal fejes ind under gulvtæppet i et par års tid, medens et udvalg sidder og nørkler med en betænkning. Ja, jeg har læst i bemærkningerne, at der godt kan arbejdes med andre ting ind imellem, mens man har dette udvalg siddende, men vi er altså meget alvorligt bange for, at nedsættelse af et sådant udvalg vil forhale alle mulige andre initiativer.

En betænkning om de mindre erhvervsvirksomheders problemer kan gøres færdig på 2 timer fra nu. Enhver i dette folketing bør vide, hvad der er de mindre erhvervsdrivendes problemer, og folketingets erhvervsudvalg bør kunne træde sammen og skrive en betænkning aldeles omgående.

Personlig har jeg været en af de mindre erhvervsdrivende siden 1957, og jeg har på min krop mærket de mindre erhvervsvirksomheders problemer i samtlige 23 år. Jeg er fuldstændig klar over, at det foreliggende forslag er udarbejdet af hr. Fogh Rasmussen, og at han ikke har kendskab til de mindre erhvervsvirksomheders problemer. Der er også en del, der tyder på, at ministeren ikke ved så meget om det, men jeg skal meddele, at mine erfaringer igennem 23 år er til fri disposition både for ministeren, for folketingets erhvervsudvalg og for hr. Fogh Rasmussen.

De mindre erhvervsvirksomheder har det som resten af den danske produktionssektor. Det er først og fremmest en tryghedsaftale, virksomhederne mangler. Jeg har set i dagspressen, at arbejdsministeren har luftet tanker om en tryghedsreform for medarbejderne på danske virksomheder. En tryghedsreform

[Askjær Jørgensen]

for medarbejderne på en virksomhed skal naturligvis gå ud på, at der skabes trygge betingelser for virksomhederne, så virksomhedernes medarbejdere kan være trygge i stedet for at skulle gå og stadig være angst for, at virksomhederne bukker under for presset fra den meget erhvervsfjendtlige lovgivning, som er vedtaget her i tinget, bl. a. med venstres og socialdemokratiets stemmer.

Når nu arbejdsministeren og forhåbentlig med ham hele regeringspartiet er tilhængere af en tryghedsaftale, og når også fremskridtspartiet kan gå ind herfor, er der allerede ved at være flertal for den. Når man læser den udmærkede bog, der er skrevet af forslagsstilleren, hr. Fogh Rasmussen, hvor det dokumenteres, hvor samfundsskadeligt indkomstkattesystemet er for erhvervslivet, og hvor venstremanden dokumenterer, hvordan indkomstkattesystemet ødelægger det danske erhvervsliv, hvordan det forhindrer, at dansk erhvervsliv kan konsolidere sig, ja, så fremgår det, at venstremanden, der har fremsat forslaget, også er enig i, at det skal ændres. Så er der straks flertal for, at vi kan gå i gang om 2 timer og ikke om 2 år.

Den tryghedsaftale, man skal have, skal naturligvis være en lovgivning, der sikrer, at renten bliver sat ned. Hvis man vil gennemføre de rigtige lovforslag, kan vi få et udlånsrenteniveau i den sidste halvdel af 1980 på maksimum 12 pct. Det kan i 1981 sættes ned til 10 pct., og i 1982 kan det sættes ned til 8 pct.

Punkt 2 i tryghedsaftalen skal naturligvis være, at folketinget forpligter sig til en lovgivning, der sikrer, at bruttoprisen på arbejdskraften ikke stiger i de første 5 år, men at reallønsfremgang udelukkende gives gennem skattelettelser og lavere priser for danske varer.

Punkt 3 i tryghedsaftalen kunne være, at folketinget forpligter sig til at fjerne statsafgiften på virksomhedernes bruttofortjeneste – statsafgiften på bruttofortjeneste er jo indkomstkatten. Hr. Fogh Rasmussen belyser i sin bog, hvor skadeligt det er, at man beskatter den fortjeneste, der ligger i virksomhederne, som skulle bruges til at konsolidere virksomhederne med.

Hvis så folketinget vil ophæve prisstoplovene – de prisstoplove, der ikke tillader indregning af de stigende finansieringsomkostninger på trods af diskontoforhøjelse, galo-

perende renteniveau osv. – ville det hjælpe noget.

Når man kom et stykke hen med den tryghedsaftale, kunne man gå i gang med at fjerne en hel masse andre unødvendige love, der generer erhvervslivet, f. eks. den om Lønmodtagernes Garantifond, for den vil der ikke være brug for. Når vi har lavet en tryghedsaftale for erhvervslivet, er der ingen virksomheder, der vil gå ned og hjem, og så er der ingen grund til at have den lov, og så kunne erhvervslivet slippe for at betale ind til den fond.

Man skulle naturligvis også tage fat på at nedlægge arbejdsformidlingen, for der vil jo ingen være, der søger arbejde, når der bliver tryk på arbejdsmarkedet.

Rahbæk Møller (SF):

Socialistisk folkeparti deler forslagsstillerens bekymring for de mindre virksomheder. Vi vil derfor heller ikke afvise, at det foreslåede udvalg kan gøre nytte, men vi har nogle forbehold.

For det første hvad angår kommissoriet. Hvis man specielt vil styrke det mindre erhvervsliv, er det nødvendigt, at der medtages et punkt om at afdække de faktorer, der stiller større erhvervsvirksomheder bedre end mindre. Det er så meget mere nødvendigt, som forslaget ifølge bemærkningerne også omfatter detailhandelen. Så vidt jeg forstår, ønsker venstre ikke forbruget udvidet, så den samlede detailhandel kan næppe forøges, og derfor er der her direkte tale om at styrke de mindre virksomheder i konkurrencen med de større.

For det andet hvad angår sammensætningen af udvalget. Forslagsstillerne nævner, at en række brancheorganisationer skal være repræsenteret. Vi vil fremhæve, at også lønmodtagernes organisationer bør være repræsenteret. Specielt Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har en ekspertise, der bør udnyttes i denne forbindelse, men også en række andre faglige organisationer bør være repræsenteret i udvalget.

For det tredje må selv gode initiativer vurderes i lyset af, hvad der ellers foregår. Det vil derfor være rimeligt at afvente den erhvervspolitiske redegørelse, som industriministeren har bebudet, for at se, om der her skulle være tale om overlappende initiativer.

[Rahbæk Møller]

Med disse forbehold skal jeg give tilsagn om et positivt udvalgsarbejde.

Bolvig (RV):

Det radikale venstre har ved talrige lejligheder anbefalet folketinget, at vi beskæftigede os langt, langt mere med de mindre virksomheders problemer. Vi er ikke i tvivl om, at en af de allerbedste måder at få løst vores beskæftigelsesmæssige og betalingsbalance-mæssige problemer på vil være at støtte håndværket og den mindre industri.

Venstre fremhæver meget rigtigt i bemærkningerne til beslutningsforslaget, at de mindre virksomheder er mere fleksible end de store, at de bedre kan tilpasse sig ændrede konjunkturer, og at opfindsomheden er stor. Resultatet har da også været, at vi i de seneste kriseår har set, at gruppen af mindre virksomheder har kunnet øge produktionen med deraf følgende gunstige konsekvenser for både eksport og beskæftigelse. Det er derfor et meget alvorligt faresignal, at der de sidste 2 år og for første gang siden anden verdenskrig er lukket flere virksomheder, end der er etableret. Alle virksomheder har naturligvis, som også fremhævet fra anden side, været små. Det er derfor nødvendigt, at vi sikrer en fortsat tilgang af nye virksomheder; hvis ikke, løber vi selvsagt ind i meget store problemer.

Jeg er glad for, at venstre nu indser dette og vil være med til at hjælpe denne gruppe af virksomheder. På denne glædelige baggrund tror jeg næsten at det radikale venstre vil genfremsætte forslaget om støtte til iværksættere, der netop står over for de problemer, venstre fremhæver, ikke mindst under afsnittet om etablering. Så kan jeg håbe på, at venstre – i modsætning til sidste år – denne gang vil hilse et sådant forslag velkommen.

Der er i debatten i dag nævnt en række fremkomne rapporter. Jeg kan tilføje en undersøgelse, der er lavet af Handelshøjskolen og Teknologisk Institut i Århus omhandlende 107 virksomheder, der er startet siden 1960. Kun 7 – gentager 7 – af disse har ikke kunnet klare sig, mens 40 pct. beskæftiger mere end 10 personer, og ca. halvdelen af virksomhederne er eksporterende. Det påvises klart i denne undersøgelse, at kapitalmangel og dårlige produktionsbygninger er en meget, meget hæmmende faktor.

Det radikale venstre har som sagt sympati for venstres forslag, men vi vil foreslå, at det tænkte udvalg ikke sammensættes så bredt og så alsidigt, at de forslag, der måtte fremkomme, bliver uinteressante, uinspirerende og aldeles traditionelle. Jeg advarer derfor både SF, venstre og andre, som også har sympati for udvalget, mod, at vi gør den fejl, at vi sammensætter udvalget, så det indeholder repræsentanter for alt og alle og dermed formentlig slet ikke vil være i stand til at give os nye ideer og tanker, som vi kan følge. Vi burde måske overveje at nedsætte et ganske lille udvalg med fornøden sekretariatsbistand til at levere os et givende bidrag til debatten om de små virksomheders muligheder.

Birgith Mogensen (CD):

Vedrørende forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et udvalg til undersøgelse af de mindre virksomheders problemer mener CD, at det er et godt forslag, som vi helt og fuldt kan tilslutte os. Men et sådant udvalg har ingen nytteværdi, såfremt regeringen og en meget stor del af Danmarks befolkning ikke ændrer holdning til de mindre virksomheders samfundsgavnlige eksistensberettigelse.

Desværre må vi erkende, at alt for mange medborgere nærer en ubegrundet slags misundelse til det at være selvstændig, sin egen herre, eller hvad det kaldes. Visse befolkningsgrupper i dette land har også gjort det odiose at tjene penge på de vareenheder, man fremstiller og/eller sælger for at kunne dække personale- m.fl. omkostninger. Det vil sige, at hvis man kan få sin forretning eller virksomhed til at løbe rundt, betegnes man som profitmager, og hvis man må lukke, går konkurs el. lign., er man et skvadderhoved.

Jeg vil derfor bede forslagsstillerne fra partiet venstre tilføje et punkt mere i beslutningsforslaget som følger: udvalget må på forskellig vis forsøge at eliminere den fejlagtige indstilling og holdning til det danske erhvervsliv. CD mener, at Danmark, såfremt en sådan orienteringskampagne ikke lykkes, fortsat vil stå i mudder til halsen, økonomisk tænkt.

Det er en kendsgerning, at de mindre virksomheder har været sorteper i mange år. Beviset er, at antallet af de mindre erhvervsdri-

[Birgith Mogensen]

vende de sidste 3-4 år er blevet ca. 20 pct. færre. Årsagerne til denne reducere er let at finde, f. eks. kan jeg henvise til resultatet af en undersøgelse, som Håndværksrådet har foretaget, og facit lyder: svenden tjener mere end mester. Hermed menes ikke, at svenden tjener for meget, men at mester tjener for lidt. Og hvorfor gør han det? Det gør han, fordi hans lånerente er for høj, fordi hans transport- og energipriser er blevet gigantiske, og fordi det ikke er ham muligt at hæve sine priser nævneværdigt. Prisstop og konkurrence har sat bom for en løsning ad den vej.

Det er blevet et dansk mundheld, at vi skal spare og arbejde os ud af krisen, men hvis ikke erhvervslivets eksistensforhold ændres nævneværdigt, er gå-på-mod og energisk arbejde ingen aleneløsning. Hvis erhvervslivet og dermed de mindre virksomheder ikke kan opnå lån af risikovillig kapital til en mindre rentesats og af længere varighed end på nuværende tidspunkt, er konkurrencekampen over for udlandet lost. Det kan ikke være rigtigt, at energiske erhvervsfolk med gode ideer ikke er i stand til at ekspandere i en eksportvenlig retning eller fremstille danske produkter, som kan konkurrere med importvarer af lignende art. Altså: regering og hele det danske samfund må opmuntre og tilgodese de små erhvervsvirksomheder med råd og dåd på en måde, som gør dem større og mere valutaskabende. Derfor: lad os få igangsat nævnte belysningsudvalg hurtigst muligt; det haster.

Mølgaard (DR):

Retsforbundets folketingsgruppe har et lidt blandet forhold over for dette forslag. I grunden kan det jo godt minde en del om et forslag til folketingsbeslutning om etablering af et håndværksråd, en instans til at kulegrave den mindre industris og håndværkets problemkredse og at søge veje så vidt muligt ud af problemerne.

Jeg vil gerne tillade mig at henlede forslagsstillernes opmærksomhed på, at et sådant organ er etableret. Håndværksrådet er oprettet som organisation, ja, det endda for snart mange, mange år siden – det var i 1879 – og det på privat initiativ, hvilket man ikke bør kimse aldeles ad. Jeg skal være den sidste til at underkende den mindre industris og

håndværkets betydning for det danske samfund. Retsforbundet er fuldt opmærksomt på nødvendigheden af at have en sådan småskov imellem erhvervslivets større træer, som for øvrigt alle har det tilfælles, at de engang har været små. Beskæftigelse, betalingsbalance, valutastuation og den sociale situation i landet i øvrigt ville lide megen skade, hvis vi ikke havde denne del af erhvervslivet.

Retsforbundet anerkender da også fuldt ud, at denne del af erhvervslivet ikke alene har de problemer, som næsten hele erhvervslivet slås med for øjeblikket, men også har nogle helt specielle problemer. Men vi synes rigtignok, at nedsættelsen af et udvalg som her foreslået af fem venstremænd rummer en helt urimelig negligering af eksistensen af Håndværksrådet eller en underkendelse af dettes virke. Vi kan ikke fra retsforbundets side bidrage til en sådan mistænkeliggørelse eller mistillidserklæringsudstedelse over for Håndværksrådet. Vi synes, at dette på udmerket vis bidrager til – jeg citerer fra forslaget –

»at kortlægge og analysere de mindre virksomheders betydning . . . ,

at afdække de barrierer, som hæmmer de mindre virksomheders etablering, drift, ekspansion, markedsføring, produktudvikling og eksport, samt

at stille forslag til løsning af de mindre virksomheders problemer, såvel under hensyntagen til den indsats, virksomhederne og deres faglige organisationer kan iværksætte, som den indsats, der er påkrævet fra det offentliges side.«

Vi synes da rigtignok også, at Håndværksrådet er flittigt nok til at stille sine resultater, analyser samt forslag til rådighed for regering, myndighedsgrene og folketinget. Vi erkender derimod, at det kan knibe med at få mobiliseret politisk vilje til at følge dette tekniske udredningsarbejde op og i det hele taget til at tilgodese de mindre virksomheders velberettigede interesser.

Vi må dog tvivle på, om et sådant udvalg som her foreslået kan hjælpe noget som helst på det. F. eks. kunne der være brug for politisk vilje til at modsætte sig ekstra administrative byrder på de mindre virksomheder og vilje til at få bragt rentebyrden ned, for slet ikke at tale om skattebyrden. For her er der jo virkelig tale om problemer, som får virksomheder til at vælte. Der kunne også

[Mølgård]

være tale om politisk vilje til ophævelse af monopoltilsynets skadelige og helt unyttige pris- og avancekontrol inden for konkurrenceerhvervene, som den mindre industri og håndværket jo i høj grad er. Vi mener også, at man med føje kunne efterlyse politisk vilje til at sætte ind på en række andre områder, hvor håndværket og den mindre industri har problemer – det mener vi er en udfordring for os her i folketinget hver eneste dag.

Vores uvilje over for forslaget er altså begrænset; den er egentlig begrundet alene i, at vi med Hørup må spørge: hvad kan det nytte? – når de radikale ikke ville stille det spørgsmål på dette område. På forhånd må jeg sige i anledning af forslaget, at vi dog til enhver tid vil forsage enhver form for erhvervsstøtte, og er det noget sådant, der er tænkt med dette forslag, bliver vores uvilje endnu større, end den i øvrigt er. Vi ønsker at få skabt et sådant politisk klima, at et frit, selvhjulpent erhvervsliv kan trives i harmoni med hele det øvrige samfund.

Fogh Rasmussen (V):

Jeg vil gerne indledningsvis takke såvel industriministeren som de ordførere, der har udtrykt velvilje over for vort forslag til folketingsbeslutning, selv om jeg nok i visse af ordførernes indlæg kunne mærke en tone i retning af, at disse partier måske hellere selv ville have fremsat forslaget. Efter den positive modtagelse, forslaget har fået her i salen i dag, må jeg vel nærmest kunne konkludere, at vi nu egentlig kun mangler at få udvalget nedsat.

Jeg mærkede mig, at industriministeren lagde vægt på at understrege, at han ikke ønskede at binde sig til et mandat for udvalget, og det forstår jeg egentlig så udmærket, for det er af præcis samme grund, at forslagsstillerne heller ikke i forslaget til folketingsbeslutning har opstillet et detaljeret kommissorium for udvalget; vi har tværtimod lagt vægt på at skitsere nogle problemstillinger, som så til sin tid kan danne basis for udarbejdelsen af et egentligt kommissorium.

Jeg mærkede mig også, at industriministeren havde noteret, at der var den fornødne tid til at få udvalget nedsat. Jeg siger tak for det tilsagn, som ministeren har givet om at

kontakte erhvervslivets organisationer med henblik på nedsættelsen af dette udvalg.

Det er vigtigt at understrege, som vi har gjort det i bemærkningerne til forslaget, og som jeg noterede mig at også ministeren gjorde, at det, at et udvalg bliver nedsat for at kulegrave de mindre virksomheders problemer, under ingen omstændigheder må betyde, at vi så stiller alle bestræbelser i bero på at forbedre vilkårene for denne gruppe af virksomheder, når det gælder en lang række af de problemer, som de mindre virksomheder er stillet over for, for de er allerede i dag velkendte og trænger til en hurtig løsning. Det, som er sigtet med at nedsætte et udvalg, er derimod, at vi får kortlagt disse problemer.

Jeg lagde også vægt på industriministerens – og jeg forstod også hr. Kelm-Hansens – positive syn på de mindre virksomheder. Jeg vil gerne her give udtryk for det håb, at dette positive syn på de mindre virksomheders bidrag til erhvervslivets fornyelses- og vækstproces vil slå igennem i udformningen af den industripolitik, som jeg forstår ministeren er i færd med at lægge sidste hånd på. Det er velkendt, at de mindre virksomheder har en tilpasningsevne, der på mange måder er bedre end de større virksomheders, og det er velkendt, at de mindre virksomheders evne til fornyelse med ideer og fornyelse af produkter er ganske veludviklet. Dertil vil jeg føje, at de mindre virksomheder ofte danner rammen om en værdifuld livsform, som også betyder noget socialt og kulturelt for vores samfund.

Desværre må vi konstatere, at erhvervslivets små og mellemstore virksomheder på en lang række områder er stillet over for barrierer, som truer deres eksistens. Jeg kunne nævne skattelovgivningen – som jeg forstod også hr. Askjær Jørgensen havde interesseret sig for – som et eksempel på, at de mindre virksomheders muligheder for at foretage en opsparing til konsolidering og investering i mange tilfælde er ret små, og jeg kunne nævne de mange administrative byrder, som er blevet pålagt erhvervslivet, ganske vist pålagt det samlede erhvervsliv, men hvor folketinget og regeringen hyppigt har overset, at når man lægger disse administrative byrder på erhvervslivet, rammer det i helt særlig grad de mindre virksomheder, som ikke har det administrative apparat, som skal til for at

[Fogh Rasmussen]

løse disse opgaver. Jeg kunne også nævne uddannelsessystemet, hvis form og indhold er ved at udvikle sig i en retning, der nok i mindre grad end tidligere lægger op til, at de unge, der kommer ud af uddannelsessystemet, skal etablere sig som selvstændige inden for industri, detailhandel og håndværk. Jeg kunne også nævne en lang række sociale barrierer, som vanskeliggør forholdene for de små og mellemstore virksomheder, specielt når de sociale vilkår, der bydes indehaverne af disse virksomheder, sammenlignes med de sociale vilkår, der bydes lønmodtagere.

Jeg lægger vægt på, at dette forslag ses som led i bestræbelserne på at få skabt en langt, langt mere dynamisk erhvervs politik end den, vi har været vant til. Vi skal i langt højere grad end tidligere interessere os for nyetableringen af virksomheder, for de såkaldte iværksættere, som også hr. Bolvig var inde på. Desværre er der mange tegn på, at vilkårene for at etablere sig med nye virksomheder i fremtiden vil være ringere, end vi hidtil har kendt det. Det grundlag, hvoraf iværksætterne skal rekrutteres, indskrænkes gradvis, og motivationen for at gå i gang med selvstændig virksomhed, bliver stadig mindre. Risikoen for, at nystartede virksomheder kvæles i startfasen, blive stadig større, og der bliver stadig større problemer med de mindre virksomheders vækstproces.

Det er på den baggrund, vi har fremsat dette forslag til folketingsbeslutning, ikke fordi vi mener, at alle bestræbelser for at løse disse problemer nu skal stilles i bero, men tværtimod for at vi kan undgå, at bestræbelserne bare bliver vild fægtning uden mål og med. Det er et forsøg på at skaffe en analyse og en kortlægning, der kan danne baggrund for en virkelig målrettet indsats.

På den baggrund er det jo fantastisk, og jeg vil næsten sige hyklerisk, at høre hr. Askjær Jørgensen på fremskridtspartiets vegne afvise dette forslag. Det viser mere end alt andet, at fremskridtspartiets erhvervs politik ikke er andet end luftsteg og vindfrikadeller, at fremskridtspartiets evindelige snak om borgerligt samarbejde ikke er andet end tom snak, og at fremskridtspartiets omsorg for de mindre virksomheder ikke bliver til andet end ordgyderi. Når det kommer til de praktiske realiteter og forsøgene på virkelig at få igangsat en indsats, er fremskridtspartiet ikke

hjemme. Det synes jeg bare vi skal mærke os og skrive os bag øret.

Jeg noterede mig hr. Kjelgaards positive bemærkninger. Jeg skulle måske i tilslutning til hr. Kjelgaards synspunkter gøre opmærksom på, at venstre for mindre end to år siden tog initiativ til en forespørgselsdebat om en erhvervs politik for de små og mellemstore virksomheder.

Jeg forstod, at også hr. Rahbæk Møller var positiv over for forslaget. Der var dog nogle enkelte kritiske bemærkninger, bl. a. et forslag til en udvidelse af kommissoriet. Jeg bliver nødt til at gøre opmærksom på, at vi ikke har stille noget forslag til et egentligt kommissorium, og derfor kan jeg ikke sige andet, end at hr. Rahbæk Møllers synspunkt selvfølgelig vil indgå i vores overvejelser.

Men hr. Rahbæk Møllers bemærkning om, at det var nødvendigt at afdække de faktorer, der stiller store virksomheder bedre end de små, giver mig anledning til at understrege, at det ikke har været vores sigte med dette forslag at skabe, skal vi sige et erhvervs politisk modsætningsforhold mellem store og små virksomheder, tværtimod er det vores opfattelse, at store og små virksomheder går ind i en positiv vekselvirkning og i vidt omfang går ind i et samarbejde med hinanden; derfor kan de ikke stilles op imod hinanden, men må gå ind i et samspil.

Også hr. Rahbæk Møllers synspunkter om sammensætningen kan vi da overveje.

Jeg tror, at fru Birgith Mogensen har ret i, at den almindelige opinionsholdning til erhvervslivets vilkår betyder en hel del for specielt yngre menneskers lyst til at etablere nye virksomheder, og derfor er det selvfølgelig også noget, der må indgå i overvejelserne.

Jeg må ærligt tilstå, at jeg ikke blev helt klar over, om hr. Mølgaard var for eller imod forslaget. Jeg forstod på hr. Mølgaard, at han havde mange positive synspunkter angående Håndværksrådets virksomhed. Jeg skulle måske i al stilfærdighed bemærke, at jeg kender lidt til dette råd, og jeg synes, det er udmærket, at også hr. Mølgaard finder, det udfører et godt stykke arbejde. Der er ikke her tale om en mistillidserklæring til Håndværksrådet, tværtimod har vi lagt vægt på netop at inddrage erhvervsorganisationerne i det udvalgsarbejde, der her er lagt op til.

Med disse bemærkninger skal jeg igen udtrykke min tak til industriministeren og de

[Fogh Rasmussen]

ordførere, der har bakket forslaget op, og udtrykke håb om, at vi kan få et hurtigt udvalgsarbejde om forslaget.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal blot beklage, at hr. Fogh Rasmussen er kørt lidt fejl i begreberne. Hr. Fogh Rasmussens beslutningsforslag indeholder en del luftsteg og vindfrikadeller og noget hykleri og ikke spor andet end ordskvalder. Der er intet konkret til erhvervslivet i dette beslutningsforslag. Der er intet konkret, kun en hel masse ordskvalder om, at man har sympati for erhvervslivet, men man vil intet alligevel.

Vi vil meget gerne samarbejde, men vi vil ikke samarbejde om hykleri og ordskvalder. Det, hr. Fogh Rasmussen gør sig skyldig i, var at betegne fremskridtspartiets politik som vindfrikadeller og luftsteg. Dette forslag og den erhvervspolitik, venstre har stået for hidtil, er kun tom snak, hykleri og ordskvalder. Hr. Fogh Rasmussen skulle prøve at lægge mærke til, hvordan det er gået erhvervslivet, mens venstre har haft medindflydelse, mens folketinget har vedtaget de love, der vedrører erhvervslivet, og som venstre har stemt for. Det helt konkrete er, at enhver kan se, at det står rigtig tude skidt til med dansk erhvervsliv. Hvorfor gør det det? Fordi socialdemokratiet i skøn forening med venstre har vedtaget nogle stik skrupforkerte love; det er det, det drejer sig om. Og så kommer man her og vil belære os andre om, om vi har forstand på erhvervspolitik! Det er i hvert fald bevist, at de, der har dannet flertallet for den erhvervspolitik, der er vedtaget i de senere år, har haft nul forstand på det, og hr. Fogh Rasmussen har intet lært om det endnu.

Dohrmann (FP):

Såfremt det er sådan, at hr. Fogh Rasmussen har ændret indstilling til mange af de ting, han har stemt for her i folketinget, kan man måske sige, at noget af det, han har stået og sagt her, er en smule berettiget, men har hr. Fogh Rasmussen ikke det, og vil han ikke indrømme disse ting, er det det rene hykleri.

Hvem har stemt for land- og byzonenloven? Hvem har stemt for, at erhvervslivet skal belemres med dynger af papir, så de sidder og

beskæftiger sig med bavl og pjat fra morgen til aften? Det har såmænd hr. Fogh Rasmussens parti. Hvem sidder rundt om i kommunalbestyrelser, amtsbestyrelser og andre steder og belemrer folk med en hel masse, ikke bare skattebyrder, men også andet pjat? Det gør venstrefolk. Hvis partiet har ændret indstilling og vil følge den linje, hr. Fogh Rasmussen nu anlægger, er det da glædeligt, men indtil det er bevist, indtil partiet har bevist noget andet her i folketinget, kan vi ikke tage det for gode varer.

Fogh Rasmussen (V):

Til hr. Askjær Jørgensen og Hr. Dohrmann vil jeg sige, at jeg på intet tidspunkt har sagt, at dette forslag om at nedsætte et udvalg indeholder konkrete forslag om, hvordan problemerne skal løses. Det foreslåede udvalg skal kortlægge problemerne og stille forslag til løsning. Men vi har samtidig sagt, at det ikke må betyde, at disse bestræbelser stilles i bero.

Dette forslag skal selvfølgelig ikke ses isoleret, det skal ses sammen med venstres andre initiativer her i folketinget, hvor vi i den sidste måned har fremsat en lang række forslag på skatteområdet, på det sociale område, på landbrugsområdet og på andre områder, som punkt for punkt vil skabe et bedre og mere positivt erhvervsklima. Det er en konkret indsats, en konkret indsats, der kan måles langt mere direkte for erhvervslivet end det, som fremskridtspartiet nu har brugt de sidste syv år på at prøve her i folketinget uden at få noget som helst ud af det.

Dette forslag tager altså sigte på at undgå, at alle disse bestræbelser bare bliver et slag i luften; det skal være et forsøg på at målrette indsatsen i højere grad, end den hidtil har været. Jeg er ganske overbevist om, at det vil blive en langt mere slagkraftig indsats for de mindre virksomheder end hr. Askjær Jørgensens og hr. Dohrmanns ordgyderi her i folketingsalen.

Mølgaard (DR):

Ordføreren for forslagsstillerne var i tvivl om, hvad retsforbundets indstilling reelt var. Jeg må sige, at når hr. Fogh Rasmussen siger, han kender noget til Håndværksrådets virksomhed, undrer det mig endnu mere, at han har villet lægge navn til et forslag som

[Mølgaard]

dette, for hvis Håndværksrådet fungerer tilfredsstillende, er det her foreslåede udvalg så inderlig overflødigt, medmindre man absolut vil kimse ad privat initiativ, og er det venstres vilje, må jeg sige velbekomme; det er ikke retsforbundets kop te.

Retsforbundet stiller det spørgsmål: hvad skal det da nytte med et udvalg som dette? Ja, måske én ting, nemlig som brækjern for at skaffe yderligere erhvervsstøtte. Hvis det er det, udvalget skal tjene til, så afviser vi så decideret, hvor vi ellers kun vil sige, at vi er skeptiske over for, om udvalget overhovedet kan tjene en funktion, men kan det endelig tjene en funktion, er det efter retsforbundets opfattelse en skadelig funktion.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg troede, at jeg i min første tale havde vist hr. Fogh Rasmussen, at jeg havde den bog med i lommen, hvor hr. Fogh Rasmussen dokumenterer, at den lovgivning, som venstre har stemt for her i folketinget de sidste 10-15 år, har været helt tovtlig forkert. Når den bog, jeg har med, og som hr. Fogh Rasmussen har skrevet, så tydeligt beviser, at det, venstre har stemt for, har været helt tovtligt over for erhvervslivet, synes jeg, det er groft, at det er os, der blev beskyldt for, at vi ikke har forstand på erhvervspolitik, og at det, vi siger, er ordsqualder og vindfrikadeller, eftersom hr. Fogh Rasmussen selv har leveret dokumentationen for, at det er det, venstre har gjort, der ikke duer. Jeg er enig med hr. Fogh Rasmussen i, at det, venstre har stemt for, er noget bras, men kom så ikke og kritiser os andre; fej for egen dør først!

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af:

Forslag til lov om visse hovedlandevejsstrækninger.

(Lovforslag nr. L 132. Fremsat 15/2 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Aage Andersen (S):

Jeg vil indledningsvis takke ministeren, fordi vi i forbindelse med dette årligt tilbagevendende lovforslag har fået en status vedrørende motorvejsbyggeriet. Det fremgår heraf, hvad der er tilfredsstillende, at et betragteligt antal kilometer motorvej vil være klar til ibrugtagning i 1980 og i de nærmest kommende år. Det er ligeledes værd at bemærke, at f. eks. flaskehalsproblemet ved Vejle, som de fleste af os nok kender, nu løses ved, at Vejlejordbroen nu tages i brug inden for få måneder.

Vi, der som trafikanter kører igennem Vejle, er alle sammen klar over, hvilken lettelse der her rent trafikmæssigt bliver tale om. At der også bliver tale om en kolossal lettelse for Vejle bys borgere, er hævet over enhver tvivl.

Dette års forslag til lov om visse hovedlandevejsstrækninger indeholder bl. a. forslag om at lade to hovedlandevejsstrækninger anlægge som motorvej; det drejer sig om stærkt trafikerede hovedlandevejsstrækninger i henholdsvis Østjylland og Vestsjælland på til sammen i alt ca. 55 km.

Det er interessant at bemærke, at vi med vedtagelse af disse anlægsbemyndigelser med en enkelt lille undtagelse har taget hul på de sidste motorvejsarbejder, som indeholdes i det motorvejsnet, der blev betegnet som lille h, og som blev planlagt for omkring 35 år siden. Det vejnet, lille h omfatter, og som ifølge forslaget skulle stå færdig i slutningen af 1980'erne, hvis ikke forskellige spareanstrengelser kommer i vejen – og det kan man aldrig på forhånd vide – udgør, når det er færdigt, en vejstrækning på 700 km og vil i 1979-priser have kostet ca. 8 mia kr. Denne udgift må ses i relation dels til det gode, det er samfundsmæssigt at have et godt og effektivt trafiknet, dels – hvad der bør veje meget